

Πατρί, τὸ Φῶς τῷ Φωτί, τὸ ἀείζων ὕδωρ τῇ ἀειζώσῃ πηγῇ)· φύντος δὲ καὶ σαρκωθέντος ἐκ τῆς ἁγίας Παρθένου καὶ ἀείπαιδος Μαρίας ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν, καὶ φοιτήσαντος εἰς γῆν ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους.

PG
85, 500

[...] Καὶ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ τε ὦν, καὶ Θεὸς ὦν, καὶ πρὸς τὸν Πατέρα πάντοτε ὦν, ἐφανερώθη καὶ μετὰ σαρκὸς τῷ κοινῷ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τεχθεὶς νόμῳ, ἀλλ' ἐκ Παρθένου καὶ ἀπειρογάμου γυναικὸς· ἐν' αὐτὸς τὸ οἰκεῖον ἀνασώσεται πλάσμα καὶ δημιούργημα, καὶ τῶν ἀεὶ τυραννούντων ἡμᾶς ἐλευθερώσῃ δαιμόνων.

1372

PG
85, 553

[...] Ἐγγων διὰ σοῦ τῆς ἐκ Παρθένου καὶ ἀείπαιδος ὠδίνος καὶ γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ τὸ μυστήριον.

1373

nitare alter cum altero, Pater cum Filio, Filius cum Patre, Lux cum Luce, perennis aqua cum perenni fonte exsistebat), novissimis vero temporibus ex sancta et semper Virgine Maria nato, ac carnem induto, et in terram, pro humani generis salute, cuius causa etiam homo factus fuit.

PG
85, 499

[...] Ex Deo enim Deus cum esset, semperque cum Patre existeret, etiam in carne, communi naturae humanae lege natus, apparuit (sed ex Virgine, et coniugii experte muliere) ut suum ipse figmentum remque abs se creatam conservaret, nosque impotenti daemonum imperio ereptos, in libertatem vindicaret.

1372

PG
85, 554

[...] Per te cognovi partus ac nativitatis ex Virgine, eaque semper Virgine, Christi sacramentum.¹

1373

FAUSTUS Reiensis († 490/500)

ADVERSUS ARIANOS ²

PLS
III, 497

I. [...] Item de Mariae virginis generatione: *et porta erat clausa et non est aperta*, tamquam si interrogaretur, cur aperta non esset, adiecit: *quia dominus transivit per eam*,³ porta clausa, id est signaculum pudoris, immaculatae carnis integritas, non enim violata est partu, quae magis est sanctificata conceptu.

1374

PLS
III, 499

II. [...] Quomodo creatura dicetur, qui domini creator ex Maria comprobatur, sicut legimus: *conceptus de Spiritu sancto, natus ex*

1375

¹ S. Thecla ad Paulum Ap.

² Disputant viri docti circa veritatem huius operis (cf. PLS III, 495 et 1247).

³ Ezech. XLIV, 2.

Maria virgine. Christus enim non de substantia Spiritus sancti, sed de potentia, nec de generatione, sed iussione et benedictione conceptus est, et sicut a Patre, ita etiam a Spiritu sancto ad redemptionem nostrae malitiae destinatus est ipso de se per Isaiam loquente: *misit me pater et spiritus eius.*¹

LIBER TESTIMONIORUM FIDEI

- 1376 XII. [...] <Dum> venturum ad terras vates eximius protestatur: *Rorate, coeli, desuper, et pluant nubes iustum.* De homine vero: *aperiatur terra et germinet Salvatorem.*² Qui utique in Mariae Virginis corpore mundissimam terram coelesti germine foecundavit. PLS
III, 516

DE SPIRITU SANCTO ³

- 1377 Cap. II. Sed dicitur: Si Spiritus sanctus in corpore et anima redemptorum habitavit, ergo et ipse Spiritus incarnationem videbitur suscepisse. Non ita est. Nam ante creationis initia a Spiritu sancto Mariae corpus impletur, et inter initia creationis Filius Virginis Spiritu sancto cooperante concipitur, sed ad personam Filii specialiter novem mensibus possidendus, et cum eodem in lucem progressus infunditur, cuius utique temporis societatem intra secretum uteri virginalis Spiritus sancti persona non recipit, hominem ergo quem Filius Dei inter ipsa suscipit exordia, Spiritus sanctus nonceptor sed sanctificator intravit. Ille enim nascitur, hic infunditur. De Filio Virginis anima vel caro Filii Dei personaliter et specialiter dici potest Spiritus sanctus vero anima vel caro nullo modo dici potest. PL
62, 26

SERMO IN NATALI DOMINI ⁴

- 1378 3. [...] O femina super feminas benedieta, quae et virum non cognovit, et virum in utero circumdedit: quae concubitu carnali non tangitur, et tamen carnea prole de spirituali semine gratulatur! Circumdat Maria virum angelo fidem dando; quia Eva perdidit virum serpenti consentiendo; *Faciet, inquit, Dominus novum super terram.* PL
39, 1983
4. Ut igitur exhibendae huius novitatis tempus advenit, coelestis ad Virginem praemittitur nuntius. Salutatur angelus puellam viri sa-

¹ Isa. XLVIII, 16.

² Isa. XLV, 8.

³ Fausti Reiensis et non Paschasii est opus hoc (cf. PLS III, 1247).

⁴ Sermo hic Fausti Reiensis fortasse est (cf. PLS II, 846 et III, 526): dubius tamen (Clavis 368 et 969).

● PL 62, 12, 19, 28.

● PLS III, 512, 515, 529, 531, 542.

lutationis ignaram; terretur virgo novitate verborum. Ad quam angelus, *Ne timeas*, inquit, *Maria; invenisti enim gratiam apud Dominum*. Ne, inquit, ad conspectum meum, Mater Domini mei, terrearis: ego conceptionis tuae minister adveni; ipse me misit ad te qui est nasciturus ex te; ipse tibi per me annuntiat gaudium, cui placuit in utero tuo cum humana natura mysticum sociare coniugium. *Invenisti gratiam apud Dominum. Ecce concipies et paries filium*, non cuiuslibet meriti hominem, sed totius mundi Salvatorem. *Ne*, inquit, *timeas*. Abiice abs te omnem metum saeculi, quae conceptura es gaudium mundi. Revolve, Maria, prophetica lectionem: neque enim te scientia divinorum potest praeterire Librorum, quae ipsam plenitudinem paritura es Prophetarum. Recole in libro Isaiae prophetae virginem quam legisti; et gaude quia tu esse meruisti. Tu ibi praesignata es virgo: tu ecce concipies in utero, non de viro, sed de Spiritu sancto: et gravida eris, et incorrupta manebis, paries filium, et virginitatis non patieris detrimentum. At illa, *Ecce*, inquit, *ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum*.

PL
39, 1984

5. Mox igitur angelus, Virginis accepto consensu coelestis regionis accolae repetit: et ecce subito secretum Virginis ineffabilis potentia penetravit. Intrat Artifex mundi angustias ventris humani, efficitur gravida mater intacta: et ecce tamquam sponsus de thalamo, Mariae Christus procedit ex utero. Occultatur in membris infantis potentia maiestatis, Deus pendet ad ubera genitricis. Pannorum vilium squalore contegitur, durissimi suffert praesepe angustias, et totum misericors humiliter patitur, dummodo mundus qui perierat, liberaretur. O beata infantia, per quam nostri generis vita est reparata! O gratissimi, delectabilesque vagitus, per quos stridores dentium aeternosque ploratus evasimus! O felices panni, quibus peccatorum sordes extersimus! O praesepe splendidum, in quo non solum iacuit fenum animalium, sed cibus inventus est Angelorum! Lacta, Maria, Creatorem tuum, lacta panem coeli, pretium mundi. Praebe lambenti mamillam, ut pro te ipse praebat percutienti maxillam. Nutriatur infans lacte tuorum uberum, ut pro te etiam accipiat, aceti potum. Ferant eum nunc manus tuae, ut manus pro te postea figantur in cruce. Postremo tu illi ut mater temporalem ministra substantiam, ut ipse nobis et tibi una cum Patre et Spiritu sancto vitam tribuat sempiternam.

1379